

La Veu del Diumenge

suplement gràfic de «La Veu de Catalunya»

Any 1

Barcelona, 23 setembre 1934

Núm. 21

Aquest suplement no pot ésser venut separatament de «La Veu de Catalunya»

Preu conjunt, 20 cts.

EL BALCO GRAN DE LA MURALLA

Després d'un petit lleure estiuenç a Puigcerdà, aquest any hi he tornat encara una vegada.

Un hom té de tant en tant les seves velleïtats poètiques. I uns Jocs Florals — restauració d'una bella festa oblidada tot un quart de segle — ens portaven fa exactament quinze dies a la capital de la Cerdanya. Quin aire i quina llum en arribar a la Plaça de les Monges!

La Plaça de les Monges és un monument únic a Catalunya. No recordo que cap altra de les nostres ciutats o viles posseeixi una cosa semblant. Edificada sobre la muralla de Puigcerdà, la Plaça de les Monges és una miranda grandiosa sobre la Cerdanya. Des de la seva balconada, veieu tota la Cerdanya catalana, amb el Cadí al fons. Si gireu els ulls cap a França, veieu encara la vall de Carol, una mica més enllà de les muntanyes que us amaguen el poble i l'aigua blava de l'estany de Maranges. L'obscur de les tarteres i el verd dels avets, acolorix el fons llunyà d'aquest espectacle. En els termes més propers, entre el vermell i el gris dels pobles, i dintre la llum suau, la verdor dels prats i els conreus, de les populines afilerades al llarg dels corriols de l'aigua, dels verns i els saules.

He corregut una mica el Pireneu i he tingut més d'un cop la fortuna d'haver-me pogut plantar a les seves més grans altures en dies ben clars, sense ni la nosa del més petit llegany de boira. Aquelles mirandes són més amples, naturalment, que la de la Plaça de les Monges de Puigcerdà. D'algunes d'elles veieu tot Catalunya i una bona part de França. I encara, si el temps és prou bo, veieu resplendir la mar llunyana.

Però, quan de tornada de les solituds del Puigmal o del Cadí, arribeu a Puigcerdà, la Plaça de les Monges us acull amb una amabilitat, amb una companyia i un escalí, que les altes serralades ja us feien enyorar; però, amb la seva acollida, no us separa pas de la mateixa majestat i de la mateixa glòria de la muntanya. Es una emoció i un gust que només podeu trobar en aquest recó meravellós de la Plaça de les Monges.

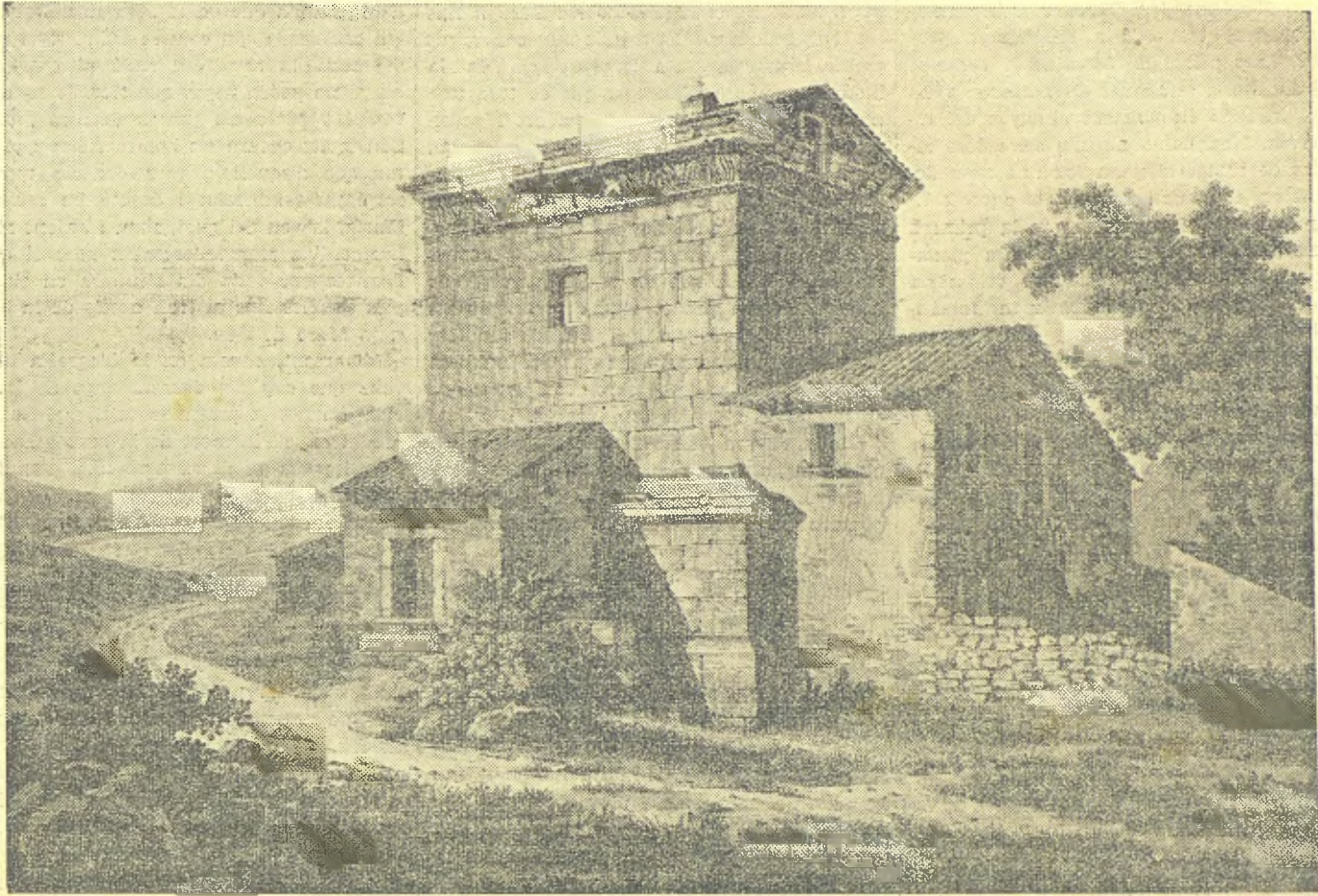
La Plaça de les Monges és «el balcó gran de la muralla», que cantà Joan Maragall:

«M'agrada el balcó gran de la muralla
quan la gent de la vila hi va a badar,
i amb ull ja quasi immòvil aguaita
el pas de la llunyana tempestat
Passa la tempestat esgarriposa
per damunt de la serra allí al davant,
tremolant de llampecs, silenciosa
per la gent de la vila i la del pla...
Com hi deu ploure en les profundes gorges
i en els plans solitaris i en les valls!»

Ara, per iniciativa de Joan Mª Guasch i d'Alexandre Bulart i Rialp, l'Ajuntament de Puigcerdà prepara la col·locació d'una làpida amb aquests versos en el mur del seu edifici, que és un dels que formen «el balcó gran de la muralla».

La iniciativa és digna de totes les lloances, i la Plaça de les Monges amb els versos de Joan Maragall serà un monument perfecte. D'altra banda, Puigcerdà haurà

CATALUNYA MONUMENTAL I PINTORESCA

Torra del Breny. — Monument sepulcral romà, del veïnatge de Manresa, convertit en masia. Dibuix de Ligier, publicat per Laborde. Les recerques arqueològiques de Boades han donat nova actualitat a aquesta edificació i possiblement n'aclariran la significació.

(Reproducció facilitada per l'Arxiu Històric de la Ciutat)

LA SETMANA POLITICA

La setmana passada vàrem donar compte de la troballa d'armes feta a San Esteban de Pravia (Astúries). S'ha comprovat que les armes havien estat desembarcades del vapor «Turquesa». Aquestes armes havien estat adquirides, segons sembla, pels revolucionaris portuguesos i n'havia garantit el pagament el senyor Horacio Echevarrieta. Convençuts els revolucionaris portuguesos que no hi ha manera de fer revolució a Portugal i que era molt difícil entrar aquestes armes al seu país, les havien traspassat als socialistes espanyols. Don Horacio Echevarrieta ha estat empresonat a Bilbao i també ho ha estat el portugués senyor Mouro Pino, que havia estat ministre en temps d'una al-

complet el deure que evidentment té amb Maragall.

A la Plaça de les Monges, Joan Mª Guasch, l'exquisit i popularíssim poeta cantor del Pireneu, em parlava amb tot el seu entusiasme d'aquesta iniciativa, avui ja projecte ferm, durant la meua darrera espartot, llevat dels indrets de Maranges i de tuda a Puigcerdà. Els horitzons eren clars Carol, que cobria una densa cortina de pluja.

Aturàrem la conversa un moment, «Com hi deu ploure en les profundes gorges i en els plans solitaris i en les valls!»

En aquell silenci, havíem recitat ensems, mentalment, aquests dos versos plens de la suggestió del paisatge i de la tarda.

JOAN BTA. SOLERVICENS

Setembre de 1934

tra dictadura portuguesa, la de Sidonio Paes. Es probable que estiguin complicats en aquest afer alguns polítics espanyols de primera línia i no seria estrany que veiéssim, durant la pròxima reunió de les Corts, presentar un suplicatori contra personalitats molt elevades. Aquesta troballa d'armes va fer sospitar al Govern que segurament els socialistes havien de tenir-ne moltes més. Un minuciós registre a la «Casa del Pueblo» ha permès a la policia apoderar-se d'una quantitat d'armes molt més important, entre les quals hi havia moltes bombes. La labor de la policia ha permès també trobar un camió d'armes davant el camp d'esports de la Ciutat Universitària. Aquest episodi va permetre la detenció d'un estudiant nomenat Ordóñez, un dels dirigents de la F. U. E., en poder del qual es trobaren documents que permeteren fer-se una idea del pla que els revolucionaris havien confeccionat per a fer triomfar el moviment que preparaven. Un altre escorcoll fet a casa de l'ex diputat socialista senyor Moron, va donar com a resultat la descoberta d'un laboratori químic destinat a la construcció de bombes. El divendres, la policia va generalitzar els escorcolls als centres socialistes de diverses poblacions. Aquestes troballes d'armes segurament han fet fracassar el complot socialista. Evidentment, el partit socialista havia planejat un moviment de gran envergadura i disposava d'un armament considerable que per força ha

de valer una fortuna. Ara l'opinió pública es pregunta si aquesta descoberta d'armes ha deixat desarmat el partit socialista. Quin tant per cent de l'armament socialista representen les armes trobades. Es diu que és possible que aquest afer motiví la declaració de l'estat d'alarma. Probablement, el cop socialista havia d'esclatar en el moment que la situació política fos més compromesa, poc abans o durant la crisi ministerial que tothom dona per segura.

★ Ja tenim els Soviets a la Societat de Nacions. França, que acaba d'aliar-se amb Rússia, ha aconseguit veure realitzat el seu projecte. Anglaterra i Itàlia no han volgut oposar-se al projecte francès de permetre l'entrada dels russos a l'organisme de Ginebra, segurament perquè no fos dit que posaven dificultats a una política que, segons diuen els francesos, té per objecte humanitzar els bolxevics. Rússia ha estat admesa per 39 vots contra 3 i 7 abstencions, i li ha estat atorgat un lloc permanent al Consell. Ja veurem quin resultat donen la col·laboració soviètica i la presència d'una delegació russa a Ginebra. Cal fer constar que Suïssa va votar contra els Soviets.

★ El Japó ha estat víctima d'una altra catàstrofe de la naturalesa. Un cicló ha devastat la regió central, des d'Osaka a Kioto. Hi ha centenars de morts i milers de ferits. Els danys materials són importantíssims.

NOVALIS, CANTOR DE MARIA

per Manuel de Montoliu

Un dels capítols més interessants que hom podria escriure en una història interna del Catolicisme — això és, la història de la fe catòlica en les ànimes, no en els esdeveniments visibles i externs — és, sens dubte, el referent a la singular actitud religiosa que adoptaren els membres del primer cenacle romàntic alemany: els dos germans Schlegel, Novalis, Wackenroder, Tieck i Schleiermacher. Nascuts tots ells a l'Alemanya protestant, llurs principis filosòfics i sobretot llurs tendències estètiques els portaren a un terreny religiós francament allunyat del luteranisme. L'exaltació de tots els valors específics de l'Edat Mitjana fou una nota dominant en el pensament de tots aquests filòsofs i poetes, als quals devem la primera sistematització i la primera defensa plenament conscient de la sensibilitat originària i de les idees matrius del moviment romàntic. No té res de sorprenent que d'aquest culte fervent que aquests homes consagraren a l'Edat Mitjana, sorgís amb tota la seva incomparable força creadora la flama viva de la fe catòlica, ànima única de tota la meravellosa i exemplar civilització medieval. Aquelles grans intel·ligències restaren enlluernades davant la bellesa i la sublimitat, i, sobretot, davant la formidable força creadora d'una fe religiosa que s'havien avesat a mirar des de llur infantesa com quelcom definitivament mort i com una reliquia del passat. L'ànima d'aquells primers romàntics s'inclinà amb una profunda simpatia vers el catolicisme, el qual els aparegué com el reialme de l'harmonia i de la fraternitat universal, i com el paradís de la poesia i de l'art, com ha remarcat Farinelli. Tots ells, en major o menor grau, van retre tribut d'admiració a la religió catòlica, i hi ha motiu per a sospitar que en el fons de la consciència d'aquells homes eminents hi hagué, si no una conversió, una viva inquietud religiosa en la qual actuava de ferment la fe catòlica.

En alguns casos la inquietud arribà a cristallitzar en conversió: conversió secreta com la de Frederic Schlegel, que fou el vertader cap de l'escola i el teoritzador genial del romanticisme. D'ell sabem positivament que es convertí a la fe catòlica els darrers anys de la seva vida. El cas que encara no ha pogut ésser totalment aclarit és el de Novalis, el poeta i pensador genial que morí en la flor de la seva joventut, emportant-se a la tomba tot un món de pensament en germinació, filòsof, poeta, crític, i home de ciència, un dels homes de més vasta saviesa i de més agut enteniment que ha tingut el món modern. De la conversió de Novalis al catolicisme no tenim més que un testimoni que hom no sap fins a quin punt pot ésser considerat com autèntic i fidedigne. El testimoni és de Goethe. Segons declara un amic seu, Falk, en un recull de converses amb Goethe, aquest es lamentà un dia de la mort prematura de Novalis i també de la seva conversió al catolicisme. Aquesta notícia fou rotundament desmentida pel poeta Tieck, íntim amic de Novalis; i, en realitat, no ofereix garantia suficient d'autenticitat.

La sospita de la conversió secreta de Novalis és, tot i això, vehement. En primer lloc, trobem en la seva família un ambient de fervorosa pietat cristiana que sens dubte modelà per a sempre més l'esperit tan pregonament religiós del gran escriptor. Un germà seu, Carles de Hardenberg, es convertí públicament al catolicisme després de la mort dels seus pares. La seva íntima i fraternal amistat amb Frederic Schlegel deuria predisposar-lo a efectuar el mateix pas que havia portat el seu amic al catolicisme. El principal fonament, però, que tenim per creure en la seva conversió secreta ens el donen les seves mateixes obres i certs indicis en els darrers anys de la seva vida.

De les seves obres no esmentarem, com a prova de la nostra afirmació, aquelles que es distingeixen per l'ardència del sentiment cristià i per la inefable tendresa amb què ens parla de la persona de Crist, en la seva naturalesa humana i en la seva naturalesa divina, i dels misteris i dogmes del cristianisme. No ens fixarem, doncs, en els subtils «Himnes a la Nit», ni tampoc en la majoria dels «Càntics espirituals», escrits molts d'ells per a ésser cantats pels fidels a l'església de la comunitat protestant dels «Herrenhäuser», a la qual pertanyia la seva

família. D'aquestes obres es desprèn una exaltada fervor religiosa i una molt viva pietat cristiana.

L'obra de Novalis que fa pensar seriósament en la realitat de la seva conversió, és la que deixà inacabada amb el títol «La cristiandat a Europa. Un fragment», escrita en 1799. És una visió ràpida i a grans trets de la història del cristianisme a Europa fins als temps moderns. El catòlic més convençut podria signar aquesta interpretació de la història religiosa d'Europa, que és tota una apologia del Catolicisme com a eix i pedra angular de la unitat de la religió cristiana, i una condemna categòrica del Protestantisme, com a manifestació de l'esperit negatiu de divisió i de discòrdia entre els cristians. Tan radical és la simpatia que Novalis mostra envers el catolicisme en aquest assaig, que la seva lectura produí viva contrarietat als seus amics i col·legues i algú d'ells féu tots els esforços per a impedir que fos publicat en l'edició de les seves obres completes, que aparegué després del seu traspàs.

Obres encara més significatives per al nostre objecte són alguns dels Càntics Espi-

rituals, sobretot els dedicats a la Verge Maria, que exhalen el perfum de la més tendra devoció i que semblen arrencats d'un llibre medieval de pietat. Ni aquests càntics ni d'altres inspirats en dogmes del catolicisme que no admet la religió protestant — entre ells un de molt fervorós en llaor de la Sagrada Eucaristia — podem concebre'ls eixits d'una ànima que en la seva intimitat no sigui catòlica. Sigui com se vulla, sigui real o suposada la seva conversió al catolicisme, ningú no podrà negar que Novalis ha d'ésser comptat entre els poetes catòlics moderns. Són molts encara els homes cultes que ignoren que d'aquell primer cenacle romàntic sorgí un tendríssim i devotíssim cantor de Maria, la veu del qual, suau i ardent alhora, harmonitza meravellosament amb el cor de lloances que cada dia s'enlaira en els temples catòlics fins al tron excels de la benaurada Mare de Déu.

Altrament, consta en la biografia de Novalis que cap als darrers anys de la seva vida, durant la profunda crisi espiritual que produí en ell la mort de la seva amada Sofia, el poeta es lliurà amb una gran fervor

Novalis (Friedrich von Hardenberg)

a la lectura de llibres de pietat catòlics. Els catòlics podem, doncs, reclamar, com a nostre, un dels esperits més purs i elevats i una de les intel·ligències més vastes i més potents de l'Europa moderna.

CLAUDE MONET I EL «PLE AIRE»

per Rafael Benet

La mort del patriarca de l'impressionisme és tan pròxima, que el judici de la posteritat n'és encara tremolós; ple de dubtes i de contradiccions. Mentre hi ha qui creu que Monet és el més gran pintor del dinovè, altres creuen que la seva obra és més aviat poc apetitosa.

En el fons, ben segur, ni els opinants ni els contraopinants de Claude Monet tenen tota la raó. I és que l'obra del pintor parisenc té tantes facetes, que algunes d'aquestes es poden qualificar de bones, altres d'excel·lents i altres de mediocres.

Monet morí octogenari a Giverny el dia 6 de desembre de 1926. Havia nascut a París el 14 de novembre de 1840. La seva llarga existència fou completament esmerçada en el treball i la recerca pictòrica. Fou com Degas, i en un sentit molt distint d'aquest altre gran artista, un renovador: un inventor. Mentre Degas suggerí la temàtica als impressionistes no ple-airistes, Monet penetrà amb els seus ulls clarividents els misteris de la llum del sol i del «ple aire» damunt les coses.

Molt s'ha discutit qui fou el pare de l'impressionisme ple-airista: si Manet o Monet. La qüestió no és pas únicament cronològica, sinó més complicada. És cert que Monet conegué Edouard Manet en 1863 i que fou seduït per la seva pintura clara i pel toc pinzell; però, quan Monet conegué l'autor de l'Olympia, aquest feia el que se'n diu pintura de taller, museística, i continuà fent-ne fins l'any 1870 —àdhuc amb alguna recaiguda genial com la del «Bon Bock» i el «Bal masqué a l'Opera»— en què començà l'època del «ple aire». La primera tela «impressionista» de Manet és aquella que, amb el títol de «Claude Monet dons son atelier», representa aquest artista pintant dintre una barca sobre el Sena. Així començà el «ple aire» manetià, prop del ple-airista Monet.

Aquest havia estat deixeble del marinista de l'Hàvre Eugène Boudin, qui, àdhuc con-

siderant-lo dintre les fórmules paisatgístiques de Corot, fou ja un ull molt sensible als fenòmens atmosfèrics.

Podríem, doncs, dir que, si Claude Monet fou influït pel poder pictòric de Manet, aquest fou a son torn, fins a cert punt, sensible a la genial i sensible penetració dels fenòmens de la llum i de l'atmosfera portada a terme per Monet.

Es de 1865 a 1870 que Claude Monet executà una sèrie de grans figures ja a «ple aire», esdeveniment capital d'aquells temps. Però molt aviat deixa per complet la figura, per a estudiar i cantar la bellesa de la llum únicament en el paisatge. Durant el siti de París va a Holanda i en 1871 a Anglaterra, on troba Pissarro. Ambdós descobriren Turner i els seus encisadors esclats. També Edouard Manet, l'any 1872, fa un viatge a Holanda, d'on torna més meravellat que mai dels estudis de Jongkind, el precursor —deia ell—, el pare de l'escola de paisatgistes «qui allait embêter» l'escola de 1830.

Claude Monet i Pissarro, a llur retorn a França, es donaren compte també, davant les aquarelles de Jongkind, de la gran importància que tenien des del punt de vista dels fenòmens de la llum i la color en el «ple aire».

Turner i Jongkind, heus ací la nova tradició. L'anglès fa néixer el sol de les tenebres i irisa la boira del seu país amb colors màgics; l'holandès esborra les ombres amb la gran lluminositat humida. Jongkind, sobretot, posà fi a l'enquitrant que obscuria encara els paisatges dels mestres francesos, emprant els tons gairebé purs, partint el color i fraccionant el toc.

Aquesta lligó únicament els impressionistes la compregueren. Seduïts per l'encís de l'efímer, Monet, Sisley i Pissarro assoliren un art audaciós i concís, fet de vibracions atmosfèriques o luminiques i en el qual el color accidental acabava per triomfar del color local. La permanència de les formes estava subjecta al fenomen canviant de l'atmosfera

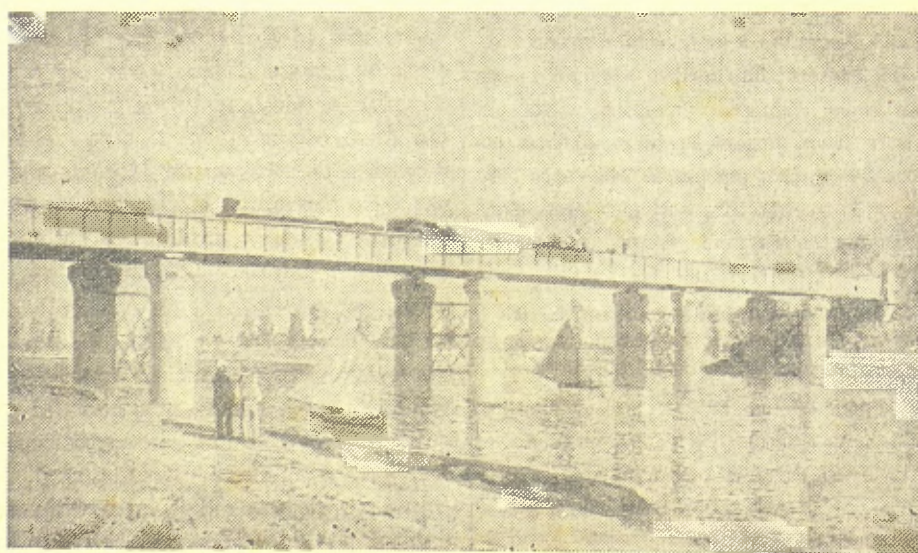
de la llum i del reflex. El cel perla, irisat, de l'Ille-de-France fou el més adequat a l'impressionisme la vibració aquosa d'aquella atmosfera fou observada amb amorosa sensibilitat pels paisatgistes del grup.

Claude Monet fou, de tots ells, el més apassionat i convençut —el més conseqüent en la teoria, però també un dels més sensibles. Aquesta conseqüència col·laborà o s'oposà al seu lirisme innat, segons els casos. Sovint un excés de lògica és perillosa per a l'art. En portar fins a les darreres conseqüències la teoria dels fenòmens del «ple aire» en la suite de les «Cathédrales» o de les «Nymphéas», l'artista acaba per limitar el seu art a l'observació gairebé científica dels fenòmens de la llum i de la color en plena atmosfera. Ningú més que ell, qui fou un home sensible, hauria pogut sortir més aïrós de l'aventura.

Però, al meu entendre, tot i que Monet penetrà, no pas únicament els fenòmens físics sinó fins els anímics de la llum, on l'artista es fa estimar plenament és en aquelles obres en les quals el sentit de la novetat no està renyit amb el sentit de la tradició. La bona època de Monet po la trobo en la bella sèrie de paisatges d'Argenteuil, pintats tan immediatament abans com immediatament després de la Guerra del Setanta, i en la mateixa tela —tan significativa pel tema, ple de «modernitat» — «Gare de Saint Lazare», pintada després del seu retorn d'Anglaterra. I és que en tots aquests paisatges el pintor guardava, a través de l'«esprit» nou, tot el que d'eternal cal conservar. Les mateixes lleis de la composició, mai com en les obres esmentades es fa present, així com les lleis del bon ofici, que Manet sabé molt bé en la seva joventut i que anà oblidant de mica en mica, potser per voler analitzar massa la veritat de la natura.

El sentit líric i el sentit analític que es partien l'esperit de Monet, lagunes vegades sense arribar a conciliar-se, produïren certes obres on l'antinòmia es fa present. Sovint hom no s'explica com aquest pintor tan analític podia haver dit més d'una vegada aquests mots: «Je peins comme l'oiseau chante». I és que, realment, en certes obres de Monet la inspiració —el sentit de síntesi— fou l'únic motor.

L'estil flotant de Monet és contraposat al d'Edouard Manet. El pintor del «Bar des Folies Bergères» no es donà mai literalment a la interpretació atmosfèrica, feta de suggestions, —d'allusions— dels impressionistes purs. Manet, fins en les obres més característiques del seu «ple aire», com en «Le Limoge», per exemple, no deixà de descriure la forma de donar compte del pes de les cases, sense que tingués necessitat de referir-les d'una manera arbitrària com Cézanne. És precisament aquesta la separació substancial de Monet i Manet, que han estat classificats dintre el mateix caixonet de l'impressionisme.

CLAUDE MONET

«El pont d'Argenteuil»

L'ESTIU ES PASSAT

EL TRIOMF DE GALATEA O LA DESILLUSIO D'UN AMIC
DAVANT LES PLATGES CONVERTIDES EN BALLS
DE PATAcada

per Lluís Bertran i Pijoan

Darreries de setembre. Vents tardors. Es passada l'època dels banys; s'entén dels banys multitudinaris. Parlem-ne un xic. Fem un comentari, lleuger, dels nostres banys i de les nostres platges, després de la nova experiència que n'acabem de sofrir.

En conjunt, una cosa inconfortable. Si ens referim als banys i a les platges de Barcelona, hem de reconèixer que ens trobem davant d'un problema de dignificació urgentíssim. Diem això sense blasme per als industrials banyistes, que fan tot el que poden, i que treuen tot el partit possible d'uns elements misèrrims; i que han de treballar amb un evident peu d'inferioritat, comparativament a d'altres empreses similars de platges veïnes a les de Barcelona.

Les platges de Barcelona són una veritable misèria, castigades per tots els flagells. No inventem ni descobrim res. Això, ho sap tothom, i els planys en són unànimes. Així mateix, és unànime de dir que caldria fer-hi alguna cosa. Quina cosa? Els tècnics de l'urbanisme, de l'enginyeria, de la sanitat tenen la paraula. Qui l'ha de fer i com s'ha de fer? Que ho determinin els organismes de l'administració. La situació que hem patit fins ara no hauria de continuar ni un any més. El decòrum de Barcelona ho reclama a crits urgents. Que l'assumpte no es resol amb un article de diari, ni dient i repetint que s'ha de fer alguna cosa, ho sabem. Que hi intervingen diversos factors, cada un dels quals requereix atencions nombroses, ho tenim present. Però si les complicacions i dificultats ens haguessin de deturar les passes, ¿què seria de la nostra ciutat? També ens fem càrrec que, després d'haver-hi dedicat molts esforços i esmerçat molts diners, no aconseguiríem potser de tenir a Barcelona unes platges allò que es diu ideals, per motius tal vegada invencibles. Però llur nivell podria ésser tot un altre, que no ens fes, com avui, caure la cara de vergonya. Que avui no podem ni parlar-ne, de les nostres platges, als forasters que ens visiten: hem de dissimular i fer el desentès, com si no en tinguéssim. Si algú deia que no és per les platges que Barcelona ha d'atreure els forasters, li respondríem que àdhuc suposant que Barcelona no ha de conrear, com a especialitat d'atracció, les seves platges, ha de procurar que, si més no, aquestes siguin dignes d'ella. I per altra banda, la dignificació de les nostres platges interessa, d'una manera permanent, els que vivim a Barcelona. Molts més s'hi banyarien, que ara no ho fan per escrupol o per incomoditat. Millorades les nostres platges, automàticament, els establiments de banys també es millorarien; i tot plegat ajudaria a una revaloració i a una més gran estimació de la ciutat vers la marina. Sovint ens hem planyut que Barcelona visqui com oblidada de la mar. Posats a plànyer, potser s'exagera en aquest aspecte. Sigui com sigui, si desitgem un efectiu retorn de Barcelona a la mar, amb planys i literatura no ho aconseguirem; calen obres, i obres serioses: una d'aquestes, la reconquesta de les platges, que ens deixarem perdre.

I ara, generalitzant a molts banys i a moltes platges de Catalunya, diguem uns mots de l'espectacle que ofereixen, de les escenes que ens fan passar pels ulls. No són cap ideal! Possiblement, com no són cap ideal ací, no ho són a molts altres llocs. Però, de fora, no en parlem, quan tanta de feina tenim a casa.

Moralistes? No. No aspirem a tant.

Només unes quantes notes de carnet d'estiu; unes senzilles notes de paisatge; de paisatge malauradament brut i empastifat; i que voldríem veure més net, més confortable, més abellidor; i si tots ens hi miràvem una mica, podríem també de mica en mica fer-lo guanyar.

Són quilòmetres i quilòmetres de platges — moltes de bellíssimes i en si atractives — que durant l'estiu esde-

passions instintives? Doncs què faria davant d'això, que no són passions, sinó un bullit miserable? No podria passar: es capbussaria per un sempre més! —Deixa't d'històries. Mira.

En efecte, mentre nosaltres fem via a la carretera, per un tossalet de pins, vora mar, deambula una noia, sense més que el vestit de bany, breu, i una pallola al cap — com la d'una pastora idíl·lica. No podem parlar d'aparició

Llegiem no fa gaire els deu manaments de l'excursionista, de Lluís Trenker. Un d'ells disposa que cal no oblidar l'educació. Aspror, grolleria i duresa, diu, no són sinònims de força i alegria. Ja en l'estació i en el tren has de posar en pràctica la teva educació muntanyenca i particular. Pots assaltar cims, si vols, però no assaltis vagons de tren: no vulguis demostrar mai, en els estreps del tren en marxa, que ets tan ferm i que estàs acostumat a transitar per relleixos insignificants de roca... No posis en perill els vestits i els ulls del teu pròxim amb els teus trastos... ni tampoc no has de violentar les seves orelles amb xerrameca i xivarri super-sonor... No creguis que sigui necessari per al bon to muntanyenc emprar un dialecte de l'ofici, els modismes del qual siguin extrets en parts iguals dels barris baixos de la ciutat i de les cabanyes dels llenyataires. Tampoc no és necessari mocar-se amb els dits ni practicar costums salvatges similars.

No deshonraràs, afegeix, l'indret que recorris, i no enlletgiràs la Naturalesa del Bon Déu amb ampolles trencades, closques d'ou, pells de fruita, trossos de paper, llaines de sardines i altres brutícies. No oblidis que aquell que vindrà després també voldrà beure aigua fresca de la font que estàs a punt d'embrutar impremeditadament. No facis servir els pals indicadors de camins de blancs per tirar-hi rocs, i no col·loquis els que haguessin caigut, en direcció falsa, per a fer broma... Pots cantar si en saps i ho fas oportunament i amb mesura. Els udols muntanyencs s'adaptin poc sovint a la teva gorja, i encara menys als òrgans auditius dels teus semblants. Per regla general, a muntanya no cridis gaire ni facis molt soroll... I, finalment, en camins bastant transitats i en cims molt visitats, no practiquis nudisme o semi-nudisme.

Amb molt poques variants, això que és adreçat als qui van a muntanya, pot adreçar-se als qui van a la platja. Platja, mar, banys no vol dir poca-solta, escàndol, grosseria i brutícia.

Hauria de modificar-se aquest espectacle. Una acció políciaca discreta i prudent podria ésser d'algun profit. Una associació d'«Amics de les Platges» també potser seria eficient. Però, sobretot, el que caldria és una major continència de part dels qui concorren a les platges, pensant que no pel fet de trobar-se a l'aire lliure deixen d'haver de respectar els altres i a si mateixos. Llibertat sense respecte, sense decòrum, sense estètica, no mereix el nom de llibertat.

Molts hi digueren la seva. Ara nosaltres hi hem dit la nostra. ¿Haurem perdut el temps escrivint aquest comentari? No t'hi escarrassis, ens deia l'amic: les coses seguiran igual o pitjor, perquè el desordre ve de molt endins, i és en tot el desmanegament. És el liberalisme nihilista dels esperits, diferent a tot i pel qual tot és admissible; és el liberalisme que s'ha emmetzinat de vulgaritat i d'anarquia, plebeisme i mal gust...

El nostre amic és prou transcendent i moralista i hem de tancar, perquè ens desviaria del nostre propòsit; per acontentar-lo li reconeixem plenament la raó que té de dir que Galatea no passarà mai, no, damunt les aigües de les nostres platges estivals, mentre aquestes continuïn a ésser camps immensos de costellades i de balls de patacada amb llurs infinits residus.

(Gravat arxiv de l'autor.)

L'admirable composició «Galatea damunt les aigües», dita també «El Triomf de Galatea»; obra meravellosa de Rafael al Palau de la Farnesina, de Roma

venen zona lliure de totes les inconveniències; massa lliure, perquè molts s'hi mouen com si fossin els únics. No hi ha multituds, hi ha barreja; no hi ha esclats d'alegria i de la natural expansió, hi ha crits i esgarips infrahumans; no hi ha el bany animat i saníto, hi ha un xipolleig de mil dimonis i com un fregir de peix; no hi ha el jaure i prendre el sol i iodar-se discretament, hi ha una estesa de braços i de cames i un estrafulari amuntegament de cossos, que més que emmorenits diríeu que són bruts; no hi ha l'oloreta característica de vora mar, hi ha l'aire espès; no hi ha el divertit, hi ha el tabalot. No hi ha el menjar sota la tenda o enmig dels pins, hi ha embrutar-ho tot.

Un company, bon amic que a estones es deixa arrossegar per la literatura, ens deia amb desil·lusió:

—¿Sabries imaginar-te, en una platja així, no ja el naixement de Venus, però ni el pas de Galatea...?

—Fugir, home; no hi donis aquesta importància!

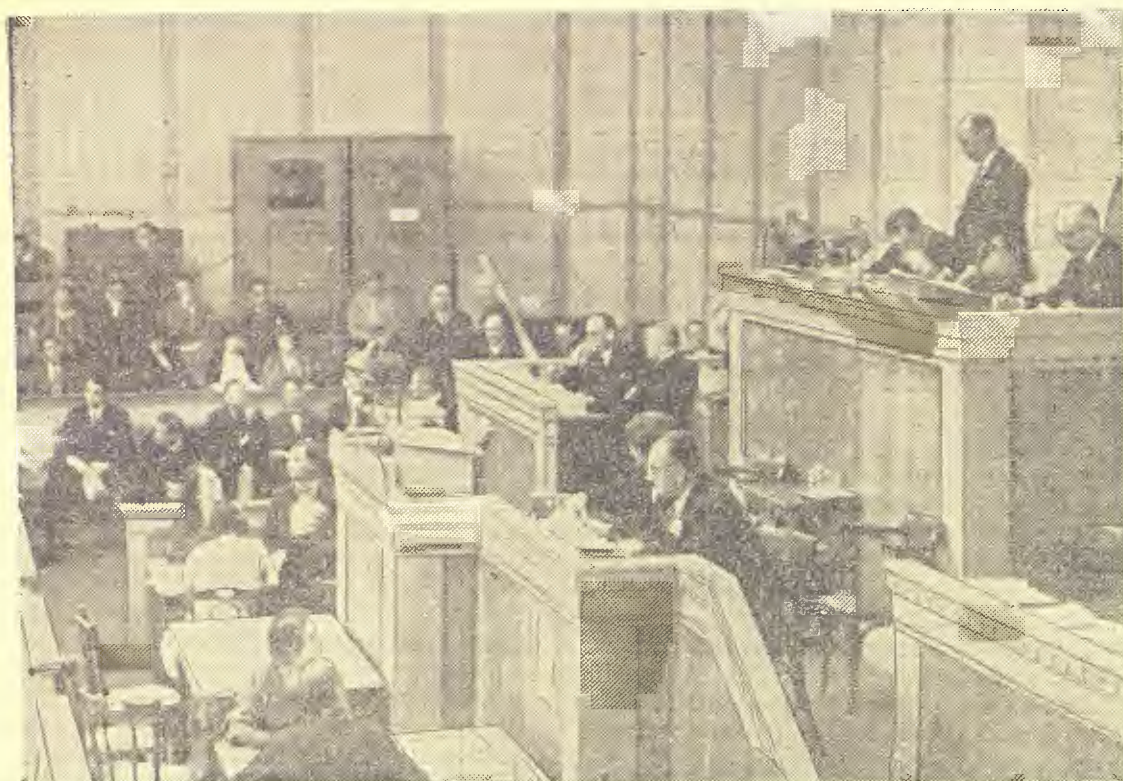
—Fugir, santa paraula: és l'única solució... Però ¿t'imagines ací el pas de Galatea? No diuen que Galatea mig tomba el coll i gira la vista endalt, aspirant per alguna cosa de superior, en contrast amb l'arrosseigament de les

d'una silueta femenina, perquè es tracta d'un cos massís, abundós, i molt a la vora. El vestit ajustat descobreix unes formes d'aquelles que es qualifiquen d'esculturals. Fa un oreig amb prou feines perceptible. Són nou hores del matí. El sol, travessant el fullam, fa jocs d'ombres com una catifa de dibuixos joganers per al pas de la nereida — nova Galatea — que amb la seva presència converteix el bosc marí en recinte sagrat. Ella deambula amb propòsit d'ésser vista atractiva i fina i delicada. Mou el peu amb parsimònia i coqueteria. Ara s'ajup un xic, amb suavitat; estén el braç, graciosa corba vivent, color de carn rosada entre les herbes. Va per collir una floreta. Es clar. Doncs no: arreplega llenya per la costellada.

Passa un comboi curull de viatgers; i aquests, a la vista de la «sagrada», «augusta» quasi-nuditat femenina, prorrompen en una cridòria bestial: renecs, grolleries, xiulets, renills, udols.

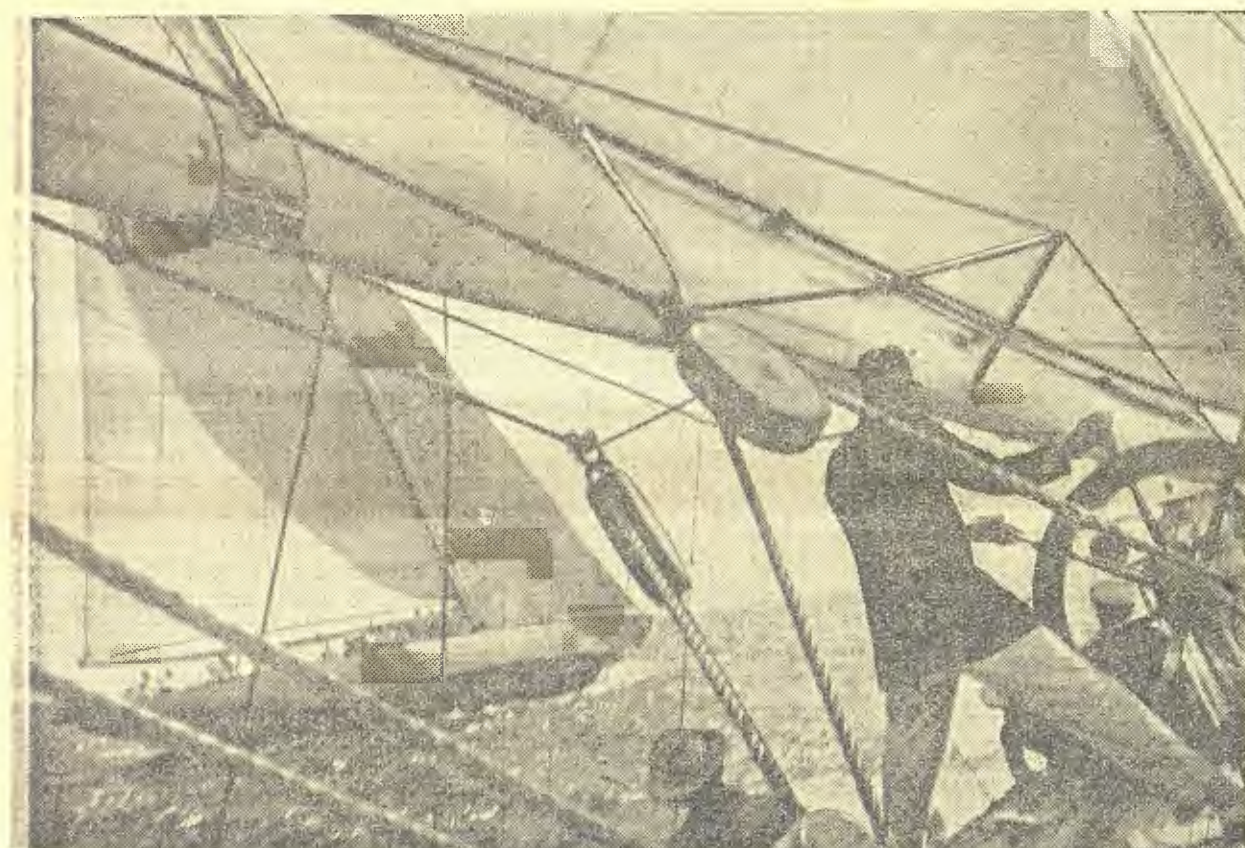
A les arrencades i parades de trens, sabeu el xivarri que se celebra també. Diríeu que en nom dels banys i de la vida a l'aire lliure tot és permès. Persones normalment correctes es desboquen en sorolls i descomponiments inversemblants. ¿No podria haver-hi una mica d'aturador?

L'ACTUALITAT GRAFICA MUNDIAL

La Lliga de Nacions

Ricard Sandler, ministre d'Afers Estrangers de Suècia i president de l'actual Assemblea de la Lliga de Nacions, pronunciant el discurs d'obertura

Abans de la cursa

Harold Vanderbilt, timoner del yacht «Rainbow», durant un entrenament, abans de la prova que actualment es disputen Anglaterra i els Estats Units per a la possessió de la «Copa América»

L'afer de les indústries d'armaments

El Senat nord-americà està realitzant una enquesta per a depurar les responsabilitats en l'afer dels armaments que s'ha descobert als Estats Units. En el gravat veiem els membres de la Comissió i els representants de les fàbriques d'armaments

El país dels robins

Burma (Índia) és considerada com el país dels robins, car és a Burma on es troben els robins més bonics del món. En el gravat veiem indígenes de Burma, amb llurs grans capells, cercant pel riu pedres precioses

Famós pont enderrocat

L'enderrocament del famós pont de Waterloo de Londres es porta a terme ràpidament. Els anglesos volen substituir-lo per un de construcció moderna

Les vagues nord-americanes

Per a dominar la difícil situació creada pels vaguistes americans ha estat necessari recórrer a forces de l'exèrcit

El dia de la joventut

Com els alemanys i els italians, els Soviets donen una gran importància a les seves organitzacions militars de la joventut. Heus ací nois i noies russos completament equipats desfilant per la plaça Roja de Moscou, durant una parada en la qual prengueren part mig milió d'infants

A l'Himalaia

Moltes han estat les expedicions que han intentat l'ascensió de l'Himalaia. En el gravat veiem el cap de la darrera expedició, el professor Dyrenfurth, assegut al costat de la tenda instal·lada en una parada de la seva ascensió

Hidroavió avariàt

Un hidroavió amb cinc passatgers, recentment hagué d'aquartitzar per avaria al mig del Canal de la Mànega. El funcionament de la ràdio permeté que un vaixell pogués recollir els cinc passatgers i la màquina

Maria Chapdelaine

per Louis Hémon

(Continuació)

— No et turmentis — li repetia continuament el seu marit. — Quasi no hi ha res per fer a la casa, sinó el de sempre, i per això ja és capaç la Maria; i pel demés també, vau! Ja no és una noieta, a hores d'ara és tan capaç com tu. No remuguis, estiga't a gust, en compte de parlar tot el temps entre els llençols i empitjorar el teu mal.

El tercer dia va deixar de pensar en les feines de la casa i començà a plànyer-se.

— Oh, Déu meu! — gemegava. — Em fa mal tot el cos i el cap em crema. Em moriré!

El pare Chapdelaine va provar d'animar-la fent broma.

— Et moriràs quan Déu voldrà que et moris, i em sembla que encara n'hi ha per temps. Què en faria de tu? El cel és ple de velles, mentre que aquí només en tenim una i encara ens pot fer servei, de vegades...

Però començava a enguinar-se i en va parlar amb la noia.

— Podria ensellar i anar a la Pipe — proposà. — Potser a la botiga tenen remeis per aquest mal; o ja en parlaré amb el senyor rector, i ell em dirà el que he de fer.

Abans no prenguessim una decisió, va venir la nit, i Tit Bé, que havia anat a ajudar Eutropi Gagnon a serrar bedoll per a la seva estufa, va tornar amb ell.

— Eutropi té un remei — digué. Tots van ajuntar-se al voltant d'Eutropi, qui va treure d'una de les seves butxaques una capseta de llaua i va obrir-la a poc a poc.

— Heus aquí el que tinc — va fer amb un aire de dubte. — Són píndoles. Quan el meu germà va patir dels ronyons, ara fa tres anys, va veure en un diari un anunci d'aquestes píndoles que deia que anaven molt bé; llavors va enviar diners per a una capsula. Diu que és un bon remei. El seu mal no se'n va anar de seguida, és clar; però diu que és un bon remei. Ve dels Estats...

Durant una estona van contemplar sense dir una paraula les escadusseres píndoles grises que rodaven perací per allà en el fons de la capsula. Un remei... preparat per algun home sadoll de ciència en països llunyans... Els atua el mateix respecte confús que inspirava als indis la bullida d'herbes arreglades una nit de lluna plena, quan el remeier de la tribu ha recitat les fórmules màgiques.

Maria va preguntar amb veu vacillant:

— Només en els ronyons, té mal? — Segons el que m'havia dit Tit Bé, em pensava que era això.

El pare Chapdelaine va fer un gest evasiu.

— Va esllomar-se alçant el sac de farina — diu ella. — I vet aquí que li fa mal tot el cos, ara. No es pot saber...

— El diari que parlava d'aquest remei — va seguir Eutropi Gagnon — deia que quan la gent queia malalta i patia, era a causa dels ronyons, sempre; i pels ronyons, aquestes píndoles són extra. El diari ho deia, i el meu germà també.

— Tanmateix, encara que no sigui ben bé per a aquest mal —

va dir Tit Bé amb un aire de respecte — sempre és un remei...

— Ella pateix, això és el cert. No la podem pas deixar estar així.

Van acostar-se al llit on la malalta gemegava i respirava d'una manera eixordadora, provant a intervals lleugers moviments que anaven seguits de queixes més agudes.

— Eutropi t'ha portat un remei, Laura.

— Poc hi crec en els vostres remeis — va respondre entre dues queixes.

Però, no obstant, va mirar amb

va preguntar Maria amb una engruna de temença. — No és pas metzina ni cosa semblant?

Tots els homes van protestar alhora amb una mena d'indignació.

— Fer mal, píndoles petites així!

— El meu germà va menjar-ne gairebé una capsula, i diu que li va anar bé.

Quan Eutropi va anar-se'n, deixà les píndoles darrera seu; la malalta encara no havia consentit a prendre'n, però la seva resistència perdia força cada cop.

Va prendre'n dues a mitja nit,

Maria li donà a beure diverses vegades, però acabà per tenir por

interès les píndoles grises que rodaven sense parar a la capsula de llaua, com si fossin animades d'una vida sobrenatural.

El meu germà va menjar-ne, ara fa tres anys, quan tenia el mal de ronyons tan fort que quasi no podia treballar, i diu que això li va anar bé. Oh, és un bon remei, senyora Chapdelaine, de bo de bo!

A mesura que parlava, la seva vacil·lació primitiva s'esvaïa, i se sentia ple d'una gran confiança.

— Això us curarà, senyora Chapdelaine, segur com hi ha un bon Déu. És un remei de primera classe; el meu germà el va fer venir expressament dels Estats. Poc que trobaríeu un remei com aquest a la botiga de la Pipe, de segur.

— No pot pas empitjorar-la? —

dues més al matí, i durant les hores següents tothom esperà amb confiança que la màgica del remei obrés. Però a migdia calgué lliurar-se a l'evidència; la senyora Chapdelaine sofria sempre el mateix i continuava planyent-se. A la tarda la capsula era buida, i quan va venir la nit els gemecs de la malalta van omplir la casa de tristesa anguniosa, sobretot ara que no hi havia cap altre remei en el qual hom pogués tenir esperança.

Maria va llevar-se dos o tres cops, trasbalsada per les queixes més fortes; cada cop trobava la seva mare en la mateixa posició, acotxada sobre el cosat, en una immobilitat que semblava que la fes sofrir i encarcerar una mica

més com més anava, i sempre planyent-se eixordadorament.

— Què hi ha, mare? — preguntava Maria. — Va millor?

— Oh, Déu meu, com pateixo! Com pateixo! — responia la malalta. — Puc bellugar-me més, però em fa el mateix mal. Dóna'm aigua freda, Maria; m'ofego de set.

Maria li donà de beure diverses vegades, però va acabar per tenir por.

— Potser no us és bo, de beure tant, mare. Proveu d'aguantar la set una estona.

— Poc es pot aguantar, et dic... La set, i el mal que em fa tot el cos, i el cap que em crema... Oh, Déu meu! És ben cert que em moriré.

Una mica abans de l'alba van endormiscar-se totes dues; però Maria va ésser despertada pel seu pare, que li sacsejava l'espatlla i li parlava en veu baixa.

— Vaig a ensellar — digué. — Iré a Mistook a cercar el metge, i passant per la Pipe parlaré també amb el senyor rector. Fa por de sentir-la plànyer-se així...

Maria va parar l'orella a les remors de la marxa: la porta de la quadra batent contra la paret; les ferradures del cavall sonant esmorteïdes en els taulons de roure del passadís; els comanaments ofegats: «Ollaó, arri... arri! au!» Després el dring dels picarols del guarniment. En el silenci que va seguir, la malalta gemegà dues o tres vegades, però sense despertar-se; Maria va mirar el dia pàl·lid com omplia la casa i va pensar en el viatge del seu pare, esforcant-se a calcular les distàncies. De casa seva al poble de Honfleur, vuit milles. De Honfleur a la Pipe, sis. A la Pipe el seu pare parlaria amb el senyor rector i després continuaria cap a Mistook. Va esmenar-se, i en comptes del vell noi indi que la gent del país li donava sempre, va anomenar el poble amb el seu nom oficial, el que li havien donat els capellans: Saint-Cœur-de-Marie... De la Pipe a Saint-Cœur-de-Marie altres vuit milles... vuit i sis i vuit més... Va embrollar-se, i digué en veu baixa:

— És lluny, sempre. I els camins seran dolents.

Una vegada més, sentia un tràgic esverament de pensar en llur solitud, que altre temps poc que l'amofinava gaire. Anava bé quan tothom estava bo i content i no calia ajuda; però així que venia una mica de pena, una malaltia, el bosc que els voltava semblava que apretés el puny damunt d'ells, per privar-los dels socors del món, el bosc i els seus acòlits: els mals camins, on els cavalls s'enfonsen fins al pitral, els temporals de neu en ple abril...

La seva mare va provar de girar-se, dormida, i es despertà llançant un crit agut de dolor, i de seguida va tornar altra vegada a gemegar sense treva. Maria va llevar-se i va anar a asseure's a la seva vora, pensant en el llarg dia que començava, durant el qual no tindria ajut ni consell.

No va ésser sinó una llarga queixa, aquest dia: un gemec sense fi que venia del llit on jeia la malalta i omplia l'estreta casa de fusta. De tant en tant es barrejava a aquesta lamentació algun soroll do-

mestic: la vaixella entrecocada, la porta de l'estufa de bronze oberta amb un espetec; passes en el trespol, quan Tit Bé tornava a casa dolçament, inquiet i desgairat, per saber noves.

— No va gens millor?

Maria movia el cap. S'estaven tots dos una estona quiets, esguardant la forma immòbil sota les flassades de llana bruna, i paraven l'orella a les queixes; després, Tit Bé sortia de bell nou per proveir a les petites feines del defora; Maria acabava de posar la casa en ordre i tornava a començar la seva guaita pacient, interrompuda de vegades per gemecs més punyents, talment retrets.

A cada hora reprenia el seu càlcul de temps i de distància.

— El pare no pot ésser gaire lluny de Saint-Cœur-de-Marie... Si el metge hi és, deixaran reposar el cavall un parell d'hores i se'n aniran plegats. Però els camins són dolents; a la primavera, amb aquests temps, quasi no es pot passar de vegades...

Una mica més tard:

— Han d'haver marxat; potser passant per la Pipe s'aturaran a parlar amb el senyor rector. O potser haurà vingut de seguida, en saber-ho, sense esperar-los. Pot arribar en poca estona.

Però la nit va apropar-se sense dur ningú, i només cap a les set van sentir-se picarols, en fora. Eren el pare Chapdelaine i el metge que arribaven. Aquest darrer entrà sol a la casa, deixà el seu maletí sobre la taula i va començar a treure's la roba, la pellissa.

— Amb els camins així — digué — és un bon negoci venir a veure malalts. I vosaltres, vosaltres heu vingut a amagar-vos al bosc, es veu, el més lluny que heu pogut. Vau! Podríeu morir-vos tots sense que vingués ningú a ajudar-vos.

Va escalfar-se una estona vora l'estufa; després va acostar-se al llit.

— I bé, mare Chapdelaine, és a dir, que ens posem malalts com la gent que pot?

Però, després d'un primer examen, va cessar de fer broma.

— Està malalta de veres, em penso!

Parlava com els pagesos, sense afectació; el seu avi i el seu pare havien treballat la terra i ell només havia deixat el camp per fer els seus estudis de medicina a Québec, entre altres nois com ell, la majoria, néts o fills d'agricultors, que havien servat tots ells posats de vilatà i el lent parlar hereditari. Era gran i massís, amb un bigoti grisot, i la seva cara espessa tenia sempre una expressió una mica enganyada de bon humor aturat per l'anunci d'una pena d'altri, al qual calia fer el semblant de compartir.

El pare Chapdelaine, un cop va haver desensellat i netejat el seu cavall, va entrar a la casa, a son torn. Va asseure's a una distància respectuosa, amb els seus fills, mentre el metge empenyava els seus ritus. Tots pensaven:

«Ara sabrem el que és, i li donarem bons remeis...»

(Seguirà)

Tomàs Garcès, traductor

PRAT, dibuixant

LES GESTES DE FRUCTUS COELIS

69

70

71

72

73

El fill del Mandari, qui duia el cofret, Fructus Coelis i Fidel, empergueren el camí. Fructus Coelis que anava al davant va trobar-se al davant de dos formidables enemics del "Rei dels Dragons" que varen intentar deturar-lo a fi que no pogués arribar a la gruta on vivia el gran dragó xinès. Els seus dos companys varen aturar-se, però Fidel estava amatent pel que pogués passar-li a fi d'ajudar-lo ràpidament. Els dos dragons, treient flames i fum per les seves negres goles, anaven a llançar-se damunt del nostre heroi...

... quan aquest, ardidament, va escometre'ls, darrera de l'un l'altre, amb la seva llança, amb tant d'encert que va matar-los després de breu però aferrissada lluita. Ja llavors d'aquest obstacle seriós, anaren endavant per a cercar la noia Jade Pur.

Aquesta, tot sovint consultava la "pedra viva", per a saber què podia succeir de la veu: —Ara vénen! Ara vénen! Ara vénen! No veien ningú ni dari portant el cofret que contenia la rellota del Mandari, que tan l'avia ni Perfum Cremat, i l'únic que ella havia ajudat a rescatar. Arribant a la gruta, el petit Perfum Cremat, el seu germanet,

... i se'n anà corrents cap a la barraca dient en altes veu: —Ara vénen! Ara vénen! Ara vénen! No veien ningú ni dari portant el cofret que contenia la rellota del Mandari, que tan l'avia ni Perfum Cremat, i l'únic que ella havia ajudat a rescatar. Arribant a la gruta, el petit Perfum Cremat, el seu germanet,

... però al cap de poc veieren al lluny les siluetes de tres cavallers. Entre els quals pogueren conèixer el fill del Mandari, que tan l'avia ni Perfum Cremat, i l'únic que ella havia ajudat a rescatar. Arribant a la gruta, el petit Perfum Cremat, el seu germanet,

LA NOVA CROADA DELS INFANTS

PER HENRY BORDEAUX

(Continuació)

bourg, emplaçat vora l'Arc i el cap de la columna es dirigeix vers el pont: més enllà comencen les giragoneses de la carretera que pugnen a l'assalt de la collada per atènyer l'hospici i assolir Susa, a Itàlia. Però s'escau ésser dia de fira en el poble i el camí és envaït per la gernació de la vall, des de Bonneval a Bramans; hi ha també una gran gentada de les altres valls, fins de la dels Arves. No cal dir que la carretera també va plena del bestiar que és dut a fira i de marxants ambulants. Tomàs s'obre camí a força de crits i servint-se dels punys.

— Quina és aquesta professó? Semblen emigrats.
— Som d'Avrieux.
— I, doncs, que va a la guerra Avrieux?
— Els d'Avrieux busquen els seus fills.

I, naturalment, cal explicar la història. I de seguida la notícia corre d'un cap a l'altre de Lanslebourg. Dirigits per un noi que es diu Filibert, els miracles del qual són innombrables, cents i milers de criatures, d'Avrieux, de Villarodin, de Modane i de Sant Miquel, i de Sant Joan de Maurienne, i fins i tot de Chambéry, en aquests moments passen la muntanya per anar a veure el Sant Pare a Roma. És una cosa meravellosa com mai no se n'havia vista de semblant. El diputat del districte, que visita els seus electors, manifesta que seguidament interpellarà el govern respecte aquestes maniobres clericals. Les dones surten de les cases, els homes abandonen el mercat. I la desfilada és llarga, de Tomàs de Pierrelongue a Fontanette el campaner.

— Seguim-los, acompanyem-los. No podem deixar-los sols en la desgràcia els nostres germans.

Tan aviat dit com fet. Deixen la cuina i el vendre, i s'arreglen darrera el seguí. Per més seguretat s'emmenen els animals, cabres, xais, vaques i veells, i els gossos que ningú no ha convidat però que lladren satisfets. Els pobles es coneixen per les còpies de les dones: les dels Arves porten una còfia aixafada; les de Valloires i de Valmeinier l'alcan com una aurèola; les de Bessans i de Bonneval també la porten alçada enrera. També hi ha, aquí i allà, algunes fronteres de Tarentaise, les fines malles d'or de les quals vénen a caure damunt el front. Quants són ara? A la sortida d'Avrieux no arribaven a cent cinquanta. Però el corteig s'ha engrossit com les aigües del torrent en fondre's la neu de les muntanyes. En sortir de Lanslebourg són ben bé cinc o sis cents, i tal vegada més de mil, i ben cert que són més de mil si es té en compte el bestiar, sense oblidar la vaca de la dona de la llet.

Una companyia de caçadors alpins, que havia de passar la collada per anar a la Petita Turra o a un altre lloc — no ha indicat els seus projectes — ha atrapat la cua de la desfilada.

— A la dreta, a la dreta, decanteu-vos a la dreta! — crida el capità perquè li deixin pas lliure.

Però és impossible fer-ho. Hi ha massa bèsties i massa persones, un excés de carros i un excés de xicalla, i massa embriacs sortits de la fira que fan tantines i no tenen el camí prou ample, i tan aviat van d'un costat com de l'altre sense que es pugui saber en justícia quina prefereixen. De mala gana, la companyia ha de renunciar a passar davant d'aquesta inacabable columna que serpenteja carretera enllà.

Un automòbil l'atrapa. Amb la

vestres espèctes i la fumera que deixeu tot darrera.

I la desfilada, ara, omplena dues essences enteres de la carretera, de manera que els que són al davant van un xic més avant dels que, sota seu, formen la reraguarda, les baionetes i els motors dels quals reflecteixen els raigs del sol.

— Tenim l'exèrcit al nostre costat — el capellà diu al professor — i la ciència fa penitència. Mireu aquestes automòbils com rondinen enfurismats.

Però el senyor Mussillon murmura amb despit.

gueu-ne uns àngels, uns querubins del bon Déu.

— Filibert, Anneta, — aprova Pernette a cavall de la seva mula.

I la molinera que la segueix, arrossegant el gras Tianet que esbufega, panteixa i sua — per castigar-lo ha abandonat el seu lloc dalt el carro — murmura.

— Caterina.
— Ens porten molt d'avantatge? — ha reprès l'oncle Tomàs.

També es suma a la persecució aquest digne i piadós eclesiàstic de les informacions incompletes, i s'arreglera al costat del mestre el qual, així, es troba escortat — oh

— T'havies de quedar amb ell: una germana no deixa mai el seu germà.

No es fa compliment als transfuges. La grana millor no és pas aquella. Filibert el capità i Anneta la fidel, Caterina que sap orar tan bé i l'ardit Joan Baptista no han resultat.

— Claudi i Claudina tampoc no es deixen — vol afirmar la Girard per vanitat, bo i prometent-se per endavant pegar-los copiosament.

Claudi i Claudina compareixen. Tenen por de la Itàlia i de les rits que es passen a la serena. Una mà molt hàbil els cau sobre llur part posterior. Criden abans que hom els toqui i després que han estat tocats.

— I ara, cap a casa, — ha proclamat la Girard.

Tots els pares que han recuperat el seu aproven aquesta manera de veure. Ara, que els altres busquin llurs menuts, és el que els correspon. Fa hores i hores que caminen, i si és continua avançant, ¿on dormiran aquesta nit? Avrieux és massa lluny, Lanslebourg, que es veu allà baix, cada vegada és fa més petit a manera que es puja més amunt. La columna sembla que va a desfer-se. I mentre es parlamenta, es produeix una nova estremeïda que gairebé fa topar els automòbils massa acostats.

— De cap manera, — decideix Tomàs. — Mentre manqui un minut, hem de continuar junts.

I es recomença la caminada, amb les dotze noies de més a més, i Claudi i Claudina per escriure. Exactament com passa en les guerres, els fugitius no guanyen res en recular, sinó que encara caminen més que els altres. Davant el refugi 23, troben la dona del terrelló que encara continua asseguda allà mateix.

— Jesús, Maria, Josep! — exclama en veure aquella professó de gent, de bestiar, de vehicles. — On va aquesta peregrinació?

Tomàs en ésser hi a prop, li diu: — ¿No heu pas vist unes criatures, unes criatures que van a Roma?

— Ja ho crec, i tant! Una hora més de camí i segurament els atrapareu a la collada, vora el llac o a l'hospici.

Es una nova falaguera. Per celebrar-la, ara l'un ara l'altre, s'aturen a la casa i beuen un o dos gots de vi, una gasosa o una cervesa. El sol abrussa, la pujada és llarga, les cares són vermelles i suades. El gras Tianet, amarat de suor, han de pujar-lo dalt el carro.

— Pot perdre perfectament alguns quilos — explica el moliner a dos marxants de porcs que van deixar la fira per a afegir-se a la persecució.

I el cap de la columna assoleix el cim de la collada. I què veu? Pasturatges rics i grassos que l'encisen; el llac vorejat de penyes, i

(Seguirà)

Alfred GALLARD, traductor

Joan Vila, «D'Ivori», dibuixant

— Jesús, Maria! — exclamà la dona quan va veure tanta gent amb animals i carros.

seva botzina i amb la seva sirena, per separat o a la vegada, també intenta al seu torn fer-se senyor de la carretera. I la corrua, mofant-se, diu al xofer irascible: — La vostra música és inútil. És com si cantéssiu «El noi de la mare» amb la tonada de «La Marina».

— Deixeu-vos de músiques i deixeu-nos passar.

— Gastareu els vostres instruments però no passareu davant de ningú.

— Però, en fi, que passa?

— Tota la vall és en camí.

Un segon automòbil gairebé acaba de topar amb els primer, i els dos xofers s'insulten. N'arriba un tercer, que ha de passar per la mateixa aturada; i encara n'arriba un altre, i fins i tot l'autoòmnibus, que fa el servei del Mont Cenís a Susa la dolça, i que trepid i petarrella com un tro ambulat.

— Arreconeu-vos, arreconeu-vos. Us aixafarem.

— Vosaltres no aixafareu ningú, i seguireu la renglera malgrat els

— I és Filibert! El primer de la classe! Un cervell desviat!

— Un apòstol.

— Un boig.

— Els apòstols, senyor mestre, no sempre són raonables.

— El perseguiré fins a Roma, si és que aquest apòstol hi ha anat.

— I tots junts anirem a Roma a visitar el Sant Pare, si és que es digna rebre'ns.

Es produeix la primera batzagada, que va del cap de la columna fins als soldats que reculen i empenyen els autos:

— Reculeu i deixeu-nos lloc.

Es produeix la primera batzagada i una cridòria esglaiadora. ¿Què passa, doncs, a davant? No res. Tomàs ha aconseguit, un sacerdot vell que anava carretera enllà l'ha interrogat.

— ¿No ha pas vist passar, no fa gaire, una colla de nois?

Justament — veieu quines casualitats i quina sort! — és el prevere ancià que va beneir la seva sortida.

— Uns nois? Dieu uns nois? Di-

estupor! — de dues sotanes. Si el professor de Chambéry el veiés enmig d'aquesta companyia! De cop i volta, l'oncle Tomàs deixa anar un crit de triomf:

— Mireu-los, mireu-los! Ja els tenim aquí que reculen.

Tot seguit el professor insinua:

— La croada no ha durat gaire; ja veig que s'han recordat a temps del fracàs del pastor Esteve.

A la corba de la tercera giragonga apareix el ramat de les noies que s'han quedat al refugi, a conseqüència de la narració sentimental de la dona del terrelló. Es fan comptes i en manquen sis, entre elles Caterina i Anneta. Segueixen els minyons. El camí gira, ara les veuran.

— I els altres? On són els altres? — demanen a Silvia.

La Rondoz s'aixeca dalt el carro del moliner i crida:

— Què n'has fet de Simforià?

— No ha volgut venir, — explica Silvia plorant. — No m'ha fet cas.

Ha seguit a Filibert.

Historieta il·lustrada, original d'Ivori

74

75

76

77

78

... i novament abillada de guerrer, acompanyant els tres gentils minyons, estava disposada a suportar les contrarietats i a lluitar, per tal d'ajudar el fill del Mandari amb el qual havia de casar-se, car, tant la seva àvia com el Mandari havien donat el seu consentiment. Així s'hovien saber mútuament tot anant en busca de la cova del Rei dels Dragons.

Com estava previst, les divinitats infernals xineses començaren a fer-ne de les seves. Raiden, el rei de la pluja, no parava de buidar cubells d'aigua que mai s'efroncaven, tot saltant i botant d'un núvol a l'altre.

Lui-Kuin, déu dels trons, repicava amb gran entusiasme un enfilall circular de gongs dels més sonors, i feia un soroll de mil dimonis: a la mà esquerra duia una vareta de la qual sortien els llamps més recarregats que s'hagin vist: tot plegat capaç d'espantar el més valent...

... per als nostres quatre herois res no els esporugua, i malgat la mànega d'aigua que els queia al damunt, corregueren sense parar, muntats en els seus braus cavalls. El cel era negre, els llamps eren un seguit de ziga-zagues que els illuminaven el camí, gràcies al qual descobriren una cova enfondida en la roca, que tenia tot l'aspecte d'ésser grandiosa. Cap allí es varen dirigir, confiant poder descansar i aixoplugar-se fins que hagués parat la tempesta: fent un gran esforç, els cavalls els portaren feliçment a la cova, la qual, vista de prop, era imponent per l'alçada i per la fondària que representava tenir.

Volent saber llur situació i si la cova del Rei dels Dragons era prop d'allí, Jade Pur consultà la "pedra viva" que mai deixava de portar, i molt gran fou la seva sorpresa en assabentar-se que aquella mateixa cova era la que buscaven, i allí mateix hi havia el Rei dels Dragons i la Princesa Xinesa, presonera, en la part més pregonera de la complicada cova.

LA MARE DE DEU DE LA MERCÈ

Quan l'estiu ja és finit i quan el setembre és a les seves acaballes, enmig de l'enrenou pletòric de la vida que és a punt de recomençar amb tota la seva puixança, apareix en el nostre cel — l'amat cel barceloní — la Mare de Déu de la Mercè.

Cada advocació de la Mare de Déu té les seves particularitats, el seu gust, el seu color. Dirieu que la Mare de Déu de la Mercè és la Mare de Déu vestida de color d'or, amb un fons tardoral, i a banda i banda fruites dolces com la mel, ofrena als captius alliberats; perquè la llibertat és dolça com la mel.

Abans, la Mare de Déu de la Mercè era la festa major de Barcelona, quan Barcelona també tenia festa major, com en tenen encara Tarragona, i Girona i totes les altres ciutats de Catalunya. Ara ja no es parla de festa major, com si l'antiga Barcelona s'hagués dissolt o s'hagués esbravat. La Barcelona més gran d'avui, travessada en mil rutes cosmopolites, no té

lleure ni té esma per a entretenir-se en una casolana festa major... i en realitat celebra moltes festes majors parcials d'un cap d'any a l'altre. De manera que quan, més ensuperbida, semblava que volia prescindir-ne, en celebra més que mai.

Però, sigui el que sigui i com sigui, la Mare de Déu de la Mercè continua en la mateixa consideració de festa major per als veritables cors barcelonins, que la senten més pregonament, més elegantment encara, fora dels sorolls espectaculars, de les enramades, de les lluminàries. Festa major de l'esperit.

La Mare de Déu de la Mercè és festa major per a la pietat barcelonina. Si certes senyals externes fallen, no falla l'esperit que viu de la saba cristiana, que s'expandeix en pregàries i en sospirs d'amor vers la Madona celestial, redemptora de captius.

Per això la basílica de la cúpula esvelta, amb la imatge al cim beneint la ciutat, es veu plena com sempre de la multitud de fidels i devots de totes bandes, que saben el camí que hi mena, i si no el sabessin també hi anirien, perquè el perfum els hi atrauria. Per això hi ressona el coral de milers de veus cantant:

Princesa de Barcelona,
protegiu nostra ciutat.

Davant la Mare de Déu de la Mercè, les veus de les rancúnies humanes cessen i només se sent la veu de l'amor, el cant de la pietat, per la redempció dels captius. Perquè els captius no s'han acabat pas encara, sobretot els captius de les passions, de les incomprendiments, dels odís, dels errors. Cal alliberar-ne molts, i cal alliberar-ne incessantment. I les armes i els exèrcits i les organitzacions per a aquesta conquesta són l'oració, la pregària a la Mare de Déu de la Mercè. Són unes armes i uns exèrcits que no maten l'adversari, sinó que el salven.

La festa de la Mare de Déu de la Mercè és un pa de mel de tradició i de religiositat. Quan totes les coses passen i moren; i les misèries de cada dia s'esvaeixen; i les modes canvien l'aspecte de la ciutat, l'una mantant l'altra; i quan el temps se'n duu les polsegures d'allò caduc; resta la presència de l'esperit, pastat del millor de l'esperit de moltes generacions. Sota les voltes de la basílica de la Mercè es conserva l'aroma espiritual que reconforta. Tradició, pietat, esperit. No esteu marejats de l'anomenada «concepció materialista de la Història», que ja no és sols «concepció», sinó massa realitat? Quin oasi voleu millor, ni quin refugi, doncs, per a banyar-vos i eixamorar-vos d'espiritual que la festa espiritualíssima de la Mare de Déu de la Mercè?

Mare clement, mare dolça, mare pia sobretot, la Mare de Déu de la Mercè, crida els barcelonins al seu redós amorosíssim, per a mostrar-los el seu fill Jesús, el germà gran dels homes, sense el qual els homes es perden i esdevenen captius.

I els barcelonins no són sords a la veu de llur mare.

Princesa de Barcelona,
protegiu nostra ciutat.

L. BERTRAN I PIJOAN

RAMON CUSIDÓ

PELLS DE CONILL
en brut per a pel i pelleteria
Boada, 29. — Telèfon 35043
BARCELONA

GRIFOLS i ROIG

Aàlisis. — Transfusió de sang
Rambla de Catalunya, 102
Telèfon 71053
BARCELONA

CAFES SIMÓ

La casa millor assortida en tota mena de cafès torrats i naturals
Proveu-lo i en sereu clients
Recordau ara i sempre
CAFES SIMO
Fonollar, 28. — Telèfon 24354

TALLER DE TAPISSERIA
Especialitat en Tall, Fundes i Cortinatges. — Cadirals gran confort. — «Tresillos» de totes classes i de tots preus

Rafael Codina Altés
Ciutat, 7. — Telèfon 22558
BARCELONA

LES INDUSTRIES MODERNES

Picatge de cartons d'A. Mas Lluch

Més de quatre vegades podem constatar que moltes de les indústries desapareixen per la mala interpretació en la direcció i manca de perfeccionament en què es deixen abandonades. La rutina de molts industrials influeix en aquest defalliment i pèrdua, moltes vegades, de les indústries. Perquè cal fer observar que continuament els directores de fàbrica han d'adaptar-se a l'evolució, defugint de la rutina, i si és possible, a vegades, deixar la forma de fabricació antiquada, i fer un esforç suprem per tal de reeixir.

Nosaltres hem observat en alguns industrials una tàctica tan especial, que els ha permès seguir endavant, malgrat la crisi fonamentada que pugui haver-hi, i aquests industrials han presentat davant del món unes creacions tan formidables que han arribat a ésser l'enveja dels seus adversaris, sense, però, que aquests hagin fet el més petit esforç per aconseguir cap perfeccionament.

No fa pas molt, que un motiu ens va portar a visitar una fàbrica moderna de picatge de cartons per a la Indústria Tèxtil, i va donar la casualitat que nosaltres coneixíem aquesta casa quan estava instal·lada, anys enrera, en un altre lloc del que ocupa avui. Vàrem restar sorpresos pel gran desenvolupament que havia fet aquella indústria, petita en altres temps, moguda per unes petites i velles màquines, i en què avui, davant de l'opulència del dinamisme, fins i tot podem dir, les màquines fan un

treball tan sorprenent en perfecció i rapidesa, que bé hom podria qualificar-lo de fenomen.

Es clar que influeix en tota aquesta força combinada, el suprem esforç del director del taller o fàbrica, caràcter intel·ligent, expert i optimista, que no regateja treball; el senyor A. Mas Lluch, que és el senyor a qui fem referència, ens explicava moltes incidències que, interposades, privaven àdhuc el funcionament de la seva indústria, i ell n'ha fet, amb esforços, una reconquesta ben brillant.

En la nostra visita als seus tallers del carrer de Consell de Cent, 480, ens ha mostrat la ferma instal·lació de les modernes màquines per a picatge de cartons, per a telers Jacquard, Vicenzi i Verdol, que permeten, com ja deixem dit, de fer un treball impecable i ràpid.

E. BASSEGAÑA CASADEVALL

Agent Comercial Col·legiat
Representant de la important
Casa de Viena
JULIUS FRANKE & C.
Especialitzada en marcs fins fantasia per a retrats, en Pell, Plata, Fusta Thuya, Galalit, Metall Esmaltat, Conxa imitació, etcètera
Calàbria, 75. — Telèfon 35162
BARCELONA

PERE GUASCH

Daurador d'Altars i Decoració del Moble
Rosselló, 224. — Telèfon 72185
BARCELONA

MARCA DE GARANTIA
ESTIPES A DIRECTORI
FARMACIA
SALVADORA ROYAL
TERMOFONS
CASA CENTRAL
DIFUSIÓ DE 25.000
BARCELONA

JOSEP HUGUET MARTINEZ

Taxador oficial i Subhastador públic
Tallers, 9, primer.—Telèfon 15187
BARCELONA

Mobles Josep Cantó

Tallers: Sta. Agata, 45 i Menéndez Pelayo, 177.—Telèfon 78643
Aquesta casa, després de treballar deu anys per a importants botigues del ram, actualment ofereix les seves creacions directament als seus clients

LLUIS MIR

SASTRE

Santa Anna, 14.—Telèfon 12394
BARCELONA

Joan Casajuana

LLANES

Dos de Maig, 288.—Telèfon 55379
BARCELONA